A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2020. június 18.*

„Előzetes döntéshozatal – Európai uniós polgárság – 2004/38/EK irányelv – 5., 10. és 20. cikk – Valamely uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának beutazási joga – Az ilyen joggal való rendelkezés bizonyítéka – Uniós polgár családtagja számára kiállított tartózkodási kártya birtoklása – Huzamos tartózkodási kártya birtoklása”

A C-754/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) a Bírósághoz 2018. december 3-án érkezett, 2018. november 21-i határozatával terjesztett elő

a **Ryanair Designated Activity Company**

és

az **Országos Rendőr-főkapitányság**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, L. S. Rossi, J. Malenovský (előadó), F. Biltgen és N. Wahl bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. december 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Ryanair Designated Activity Company képviseletében Csehó A., Illés Á., Kollár Á. és Till V. ügyvédek,

– a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z., Tátrai M. M. és Wagner Zs., meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és A. Brabcová, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében L. Kotroni, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: magyar.

– az Európai Bizottság képviseletében E. Montaguti, Teleki Zs. és J. Tomkin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. február 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) 5., 10. és 20. cikkének, valamint a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, 1990. június 19-én aláírt és 1995. március 26-án hatályba lépett egyezmény (HL 2000. L 239., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 2. kötet, 9. o.; a továbbiakban: SMVE) 26. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Ryanair Designated Activity Company (a továbbiakban: Ryanair) és az Országos Rendőr-főkapitányság (Magyarország) között az e társaságra kiszabott bírság tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2004/38 irányelv

3 A 2004/38 irányelv (5) és (8) preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„(5) A tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás valamennyi uniós polgárt megillető jogát, ha azt a szabadság és méltóság objektív feltételei mellett gyakorolják [helyesen: e jognak a szabadság és a méltóság objektív feltételei mellett történő gyakorlásának a lehetővé tétele érdekében], a családtagok számára is biztosítani kell, állampolgárságukra tekintet nélkül. […]

[…]

(8) Azon családtagok szabad mozgásának megkönnyítése érdekében, akik nem valamely tagállam állampolgárai, azok, akik már rendelkeznek tartózkodási kártyával, mentesülnek a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló, 2001. március 15-i 539/2001/EK tanácsi rendelet [(HL 2001. L 81., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 65. o.)], vagy adott esetben az alkalmazandó nemzeti jogszabályok értelmében vett beutazóvízum beszerzésének kötelezettsége alól.

[…]”

4 A 2004/38 irányelvnek az „Általános rendelkezések” címet viselő I. fejezetében található, „Kedvezményezettek” című 3. cikk (1) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárokra, akik olyan tagállamba költöznek [helyesen: utaznak], vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó […] családtagjaikra.”

5 Az említett irányelvnek „A kiutazás és beutazás joga” című II. fejezetében szereplő, „A beutazás joga” címet viselő 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A nemzeti határellenőrzéskor alkalmazandó, úti okmányokra vonatkozó rendelkezések sérelme nélkül, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az uniós polgárok érvényes személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevéllel, és családtagjaik, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, érvényes útlevéllel beutazhassanak a területükre.

Az uniós polgároktól beutazási vízum vagy azzal egyenértékű formai követelmények nem kérhetők.

(2) Azoktól a családtagoktól, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, csak az [539/2001] rendelettel vagy adott esetben a nemzeti joggal összhangban kérhető beutazási vízum. Ezen irányelv alkalmazásában a 10. cikkben előírt érvényes tartózkodási kártya birtoklása mentesíti e családtagot a vízumkötelezettség alól.

[…]”

6 Ugyanezen irányelvnek „A tartózkodás joga” című III. fejezete tartalmazza ezen irányelv 7., 9. és 10. cikkét.

7 A 2004/38 irányelvnek a „Tartózkodás joga három hónapot meghaladóan” című 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra […]

[…]

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tartózkodás jogát ki kell terjeszteni azokra a családtagokra, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak a fogadó tagállamban […].

[…]”

8 Ezen irányelvnek az „Azokra a családtagokra vonatkozó adminisztratív formai követelmények, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai” címet viselő 9. cikke az (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„A tagállamok tartózkodási kártyát állítanak ki egy uniós polgár azon családtagjai számára, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, ha a tartózkodás tervezett időtartama meghaladja a három hónapot.”

9 Az említett irányelvnek „A tartózkodási kártya kiállítása” című 10. cikke (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Az uniós polgár azon családtagjainak tartózkodáshoz való jogát, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, a »Tartózkodási kártya uniós polgár családtagjai számára« elnevezésű dokumentum kiállításával kell igazolni, amelyet a kérelem benyújtásának napjától számított legfeljebb hat hónapon belül kell kiadni. […]”

10 Ugyanezen irányelvnek „A huzamos tartózkodás joga” című IV. fejezete tartalmazza többek között ezen irányelv 16–20. cikkét.

11 A 2004/38 irányelvnek „Az uniós polgárokra és családtagjaikra vonatkozó általános szabályok” című 16. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) Azok az uniós polgárok, akik jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban, huzamos tartózkodási jogot nyernek ott. […]

(2) Az (1) bekezdést azokra a családtagokra is alkalmazni kell, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárral jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban.”

12 Ezen irányelvnek a „Huzamos tartózkodási kártya azon családtagok számára, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai” című 20. cikke (1) és (2) bekezdésében az alábbiakat írja elő:

„(1) A tagállamok huzamos tartózkodási kártyát állítanak ki azon családtagok számára, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, de huzamos tartózkodásra jogosultak, a kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül. A huzamos tartózkodási kártyát tízévente automatikusan megújítják.

(2) A huzamos tartózkodási kártya iránti kérelmet a tartózkodási kártya lejárta előtt kell benyújtani. […]”

Az SMVE

13 Az SMVE-nek „Az ellenőrzések megszüntetése a belső határokon és a személyek mozgása” című II. címe tartalmazza többek között az ott előírt rendszerhez „[k]apcsolódó intézkedésekről” szóló 6. fejezetet. E fejezet egyetlen cikket tartalmaz, a 26. cikket, amely az (1) bekezdésének b) pontjában és a (2) bekezdésében a következőket mondja ki:

„(1) A [s]zerződő [f]elek – az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyv által módosított 1951. július 28-i, menekültek jogállásáról szóló genfi egyezményhez való csatlakozásukból eredő kötelezettségeikre is figyelemmel – kötelezettséget vállalnak arra, hogy nemzeti jogszabályaikba beépítik a következő szabályokat:

[…]

b) fuvarozó köteles megtenni minden szükséges intézkedést, hogy megbizonyosodjék arról, hogy a légi vagy tengeri úton szállított külföldi rendelkezik-e a [s]zerződő [f]elek területére történő beutazáshoz szükséges úti okmányokkal.

(2) A [s]zerződő [f]elek – az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyv által módosított 1951. július 28-i, menekültek jogállásáról szóló genfi egyezményhez való csatlakozásukból eredő kötelezettségeikre és alkotmányos jogszabályaikra is figyelemmel – kötelezettséget vállalnak arra, hogy szankciókat vezetnek be azokkal a fuvarozókkal szemben, akik harmadik államból légi vagy tengeri úton olyan külföldieket szállítanak a területükre, akik nem rendelkeznek a szükséges úti okmányokkal."

A magyar szabályozás

14 A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló, 2006. december 18-i 2007. évi I. törvény (a *Magyar Közlöny* 2007. évi 1. száma) 3. §-a (2)–(4) bekezdésének az alapeljárásra alkalmazandó változata a következőket mondja ki:

„(2) Az [Európai Gazdasági Térség (EGT) állampolgárát] kísérő vagy Magyarország területén tartózkodó EGT-állampolgárhoz csatlakozó, harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag olyan érvényes úti okmánnyal, amelynek érvényessége legalább három hónappal meghaladja a tervezett távozása időpontját és a megelőző tíz éven belül bocsátották ki, valamint – amennyiben közvetlenül alkalmazandó [uniós] jogi aktus vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – érvényes száznyolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett (a továbbiakban: kilencven napot meg nem haladó, tervezett) tartózkodásra jogosító vízummal jogosult beutazni Magyarország területére.

(3) Olyan érvényes úti okmánnyal, amelynek érvényessége legalább három hónappal meghaladja a tervezett távozása időpontját és a megelőző tíz éven belül bocsátották ki, valamint – amennyiben közvetlenül alkalmazandó európai [uniós] jogi aktus vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – érvényes kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodásra jogosító vízummal családtagként jogosult beutazni Magyarország területére a harmadik ország állampolgárságával rendelkező személy is […].

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott személy vízum nélkül utazhat be Magyarország területére, ha rendelkezik az e törvényben meghatározott tartózkodási jogot igazoló okmánnyal, illetve az [EGT-]megállapodásban részes állam által az EGT-állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja részére kiadott tartózkodási kártyával."

15 A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló, 2006. december 18-i 2007. évi II. törvény (a *Magyar Közlöny* 2007. évi 1. száma) 69. §-a (1) és (5) bekezdésének az alapeljárásra alkalmazandó változata a következőket írja elő:

„(1) A harmadik országbeli állampolgárt légi vagy vízi úton, illetve menetrend szerint közlekedő járattal közúton Magyarország területére, illetve területén át más célállamba szállító fuvarozónak a szállítást megelőzően meg kell bizonyosodnia arról, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e a beutazáshoz vagy átutazáshoz érvényes úti okmánnyal, illetve kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodásra jogosító vízummal.

[…]

(5) Az (1) bekezdés szerinti kötelezettségét nem teljesítő fuvarozót – külön jogszabályban meghatározott – közrendvédelmi bírsággal kell sújtani.

[…]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 2017. október 9-én a budapesti (Magyarország) Liszt Ferenc repülőtéren működő rendőr-igazgatóság ellenőrizte a Londonból (Egyesült Királyság) érkező, a Ryanair által üzemeltett légi járat utasait. Ennek alkalmával megállapította, hogy egy ukrán állampolgárságú, nem biometrikus útlevéllel, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága által a 2004/38 irányelv 10. cikke szerint kiállított, de később érvénytelenített, uniós polgár családtagja számára kiállított tartózkodási kártyával, valamint a szintén az Egyesült Királyság által ezen irányelv 20. cikke alapján kiállított érvényes huzamos tartózkodási kártyával rendelkező utasnak nem volt vízuma.

17 A rendőrség, mivel úgy ítélte meg, hogy ez az utas ezáltal nem rendelkezett a Magyarország területére való beutazáshoz szükséges valamennyi úti okmánnyal, nem engedélyezte számára a belépést, és a Ryanairtől kérte az utas Londonba való visszaszállítását. Ezenkívül megállapította, hogy a Ryanair mint fuvarozó nem tette meg az általa alkalmazandó intézkedéseket annak érdekében, hogy megbizonyosodjék arról, hogy az említett utas rendelkezik-e a Magyarország területére történő beutazáshoz szükséges úti okmányokkal, és ezért úgy határozott, hogy e társasággal szemben 3000 euró összegű bírságot szab ki.

18 A Ryanair az e határozattal szemben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (Magyarország) benyújtott keresetében arra hivatkozott, hogy a szóban forgó utas a 2004/38 irányelv 5. cikke alapján vízummentesen jogosult volt belépni Magyarország területére, mivel rendelkezett az Egyesült Királyság által az ezen irányelv 20. cikke alapján kiállított huzamos tartózkodási kártyával. E tekintetben a Ryanair először is arra hivatkozott, hogy bár az említett irányelv 5. cikke az abban előírt vízummentességet azon követelménytől teszi függővé, hogy a harmadik állambeli állampolgár ugyanezen irányelv 10. cikke alapján uniós polgár családtagja számára kiállított tartózkodási kártyával rendelkezzen, csak az ilyen kártyát korábban már megszerző személy részére lehet később huzamos tartózkodási kártyát kiállítani. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a szóban forgó rendelkezések szövegösszefüggésükben történő elemzése annak megállapításához vezet, hogy a vízummentesség akkor is fennáll, ha valamely harmadik ország állampolgára huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik. A Ryanair továbbá úgy vélte, hogy az ilyen kártya birtoklását önmagában elegendőnek kell tekinteni annak igazolásához, hogy ez az állampolgár uniós polgár családtagjának minősül. Végül hozzátette, hogy a fuvarozó semmi esetre sem jogosult az érintett és az uniós polgár közötti családi kapcsolat további ellenőrzésére, és e fuvarozó így nem szankcionálható amiatt, hogy nem végzett ilyen további ellenőrzéseket.

19 Az Országos Rendőr-főkapitányság először is úgy vélte, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikkét szó szerint kell értelmezni, amely szerint kizárólag az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya birtoklása – amelynek maga a megnevezése is a valamely uniós polgárral fennálló családi kapcsolat fennállását bizonyítja – mentesíti a harmadik országok állampolgárait a tagállamok területére való beutazáshoz szükséges vízummal való rendelkezés kötelezettsége alól. Ebből azt a következtetést vonta le továbbá, hogy az ezen irányelv 10. cikkében nem szereplő huzamos tartózkodási kártya birtoklása nem tekinthető úgy, hogy az annak jogosultját mentesíti az ilyen kötelezettség alól. Végül úgy vélte, hogy ez még inkább így van abban az esetben, ha a huzamos tartózkodási kártyát olyan tagállam bocsátotta ki, amely – mint az alapjogvita tényállásának időpontjában az Egyesült Királyság – nem képezte részét a schengeni térségnek. Következésképpen egy olyan fuvarozó, mint a Ryanair, az SMVE 26. cikkének megfelelően szankcióval sújtható abban az esetben, ha elmulasztotta ellenőrizni, hogy az ilyen huzamos tartózkodási kártya birtokosa rendelkezik-e vízummal.

20 Ezen érvelés alapján a kérdést előterjesztő bíróság először is kifejti, hogy kétségeket táplál azzal kapcsolatban, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikke szó szerint értelmezendő, vagy annak szövegét a hátterét képező összefüggések fényében kell értelmezni. E tekintetben többek között megjegyzi, hogy ezen irányelv szelleméből eredően a huzamos tartózkodási jog az uniós polgár harmadik államok állampolgárságával rendelkező azon családtagjai számára biztosított „erősebb” jog, akik már öt éven át folyamatosan tartózkodási joggal rendelkeztek valamely tagállam területén.

21 Másodszor, e bíróság a 2004/38 irányelv 5. cikkében előírt vízummentesség terjedelmével kapcsolatban fogalmaz meg kérdést, és arra keresi a választ, hogy azt úgy kell-e értelmezni, hogy abban azon harmadik állambeli állampolgárok részesülnek, akik valamely uniós polgár családtagjai, függetlenül attól, hogy melyik tagállam bocsátott ki számukra tartózkodási kártyát, vagy ellenkezőleg, azt úgy kell értelmezni, mint amely a schengeni térség részét képező tagállamok által kiadott tartózkodási kártyával rendelkező személyek számára van fenntartva. E tekintetben rámutat, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita tényállásának időpontjában az Egyesült Királyság az Unió olyan tagállama volt, amely nem képezte a schengeni térség részét.

22 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy abban az esetben, ha a 2004/38 irányelv 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az abban előírt vízummentesség kiterjed a harmadik államoknak a schengeni térséghez nem tartozó tagállam által kiállított huzamos tartózkodási kártyával rendelkező állampolgáraira is, azt kívánja megtudni, hogy egy ilyen kártya birtoklása elégséges bizonyítéka-e annak, hogy birtokosa rendelkezik egy másik tagállam területére vízum nélkül történő beutazáshoz való joggal, vagy az érdekeltnek további iratokat kell benyújtania a valamely uniós polgárral fennálló családi kapcsolat bizonyítása érdekében.

23 Negyedszer és utolsósorban a kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki az SMVE 26. cikke alapján a fuvarozókat az azon harmadik országbeli állampolgárok úti okmányainak ellenőrzésével kapcsolatban terhelő kötelezettség terjedelmét illetően, akik uniós polgár családtagjai, és akik légi vagy tengeri úton utaznak egyik tagállamból a másikba. E tekintetben egyrészt arra keres választ, hogy azok az „úti okmányok”, amelyek birtoklásának ellenőrzésére kötelezi őket e cikk, azokra az okmányokra korlátozódnak-e, amelyek bizonyítják, hogy e személyek jogosultak e másik tagállam területére beutazni, vagy ezen túlmenően kiterjednek-e az uniós polgárral fennálló családi kapcsolatukat igazoló dokumentumokra. Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy milyen következményeket kell alkalmazni ezen ellenőrzési kötelezettség be nem tartása esetén.

24 E körülmények között a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A [2004/38 irányelv] 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e érteni, hogy az irányelv alkalmazásában a 10. cikkben előírt érvényes tartózkodási kártya birtoklásán túlmenően a 20. cikkben előírt huzamos tartózkodási kártya birtoklása is mentesíti az ezzel rendelkező családtagot a vízumkötelezettség alól valamely tagállam területére történő beutazáskor?

2) Az 1. kérdésre adott igenlő válasz esetén ugyanígy kell-e értelmezni a [2004/38] irányelv 5. cikkét, és annak (2) bekezdését, ha a huzamos tartózkodás jogát az uniós állampolgár családtagja, aki nem valamely tagállam állampolgára, az Egyesült Királyságban szerezte meg, és számára a huzamos tartózkodási kártyát az Egyesült Királyság állította ki[?] Vagyis, hogy az Egyesült Királyság által kiállított, az irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása mentesíti a vízumkötelezettség alól annak jogosultját, függetlenül attól, hogy az Egyesült Királyság nem részese az irányelv 5. cikk[ének] (2) bekezdése által hivatkozott [539/2001 rendeletnek], sem pedig [a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (HL 2016. L 77., 1. o.)?]

3) Amennyiben az 1–2. [kérdésre] igen a válasz, a [2004/38] irányelv 20. cikke szerint kiállított tartózkodási kártya birtoklása önmagában elégséges bizonyítékául tekintendő-e annak, hogy a kártya jogosultja uniós polgár családtagja, és minden további vizsgálat és igazolás nélkül mint családtag – jogosult más tagállam területére beutazni, és mentesül a vízumkötelezettség alól az irányelv 5. cikk[ének] (2) bekezdése alapján?

4) Amennyiben a 3. kérdésre nemleges a Bíróság válasza […], úgy kell-e értelmezni a[z SMVE] 26. cikk[e] (1) bekezdésének b) pontját[…] és (2) bekezdését, hogy a légi fuvarozó köteles az úti okmányok ellenőrzésén túl annak ellenőrzésére is, hogy a [2004/38] irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártyával utazni kívánó utas ténylegesen és valóban a belépés időpontjában uniós állampolgár családtagja-e?

5) Ha [a] 4. kérdésre igenlő választ ad a [B]íróság,
   [a]) amennyiben a légi fuvarozó nem tudja megállapítani, hogy a [2004/38] irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártyával utazni kívánó utas ténylegesen a belépés időpontjában uniós állampolgár családtagja-e, köteles-e megtagadni a légi járműbe való beszállást és [e] személy elszállítását másik tagállamba?
   [b]) amennyiben a [légi fuvarozó] elmulasztja ezen körülmény ellenőrzését, vagy nem tagadja meg a családtagi minőségét igazolni nem tudó utas elszállítását – aki egyébként huzamos tartózkodási kártyával rendelkezik –, ezen okból [az SMVE] 26. cikk[ének] (2) bekezdése alapján kiszabható-e bírság vele szemben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

25 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ezen irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása mentesíti a tagállamok területére való beutazáshoz szükséges vízumkötelezettség alól az olyan személyt, aki nem valamelyik tagállam állampolgára, de uniós polgár családtagja, és ilyen kártya jogosultja.

26 E tekintetben a 2004/38 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének első mondata előírja, hogy az uniós polgár azon családtagjai, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, kötelesek az 539/2001 rendelettel vagy a nemzeti jogszabályokkal összhangban beutazási vízumot beszerezni, a második mondata pedig előírja, hogy ezen irányelv alkalmazásában a 10. cikkben említett érvényes tartózkodási kártya birtoklása mentesíti e családtagot az ilyen kötelezettség alól.

27 E rendelkezés szövege nem hivatkozik a 2004/38 irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártyára. Ugyanakkor a hivatkozás ilyen hiánya önmagában nem alkalmas az uniós jogalkotó azon szándékának *a contrario* megalapozására, hogy kizárja az uniós polgár huzamos tartózkodási kártyával rendelkező családtagjait abból, hogy a tagállamokba történő beutazáshoz az ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt vízumkötelezettség alól mentesülhessenek.

28 E körülmények között az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az említett rendelkezés értelmezésekor nem csupán annak szövegét kell figyelembe venni, hanem összefüggéseit, és annak a szabályozásnak a céljait is, amelynek részét képezi (2005. június 7-i VEMW és társai ítélet, C-17/03, EU:C:2005:362, 41. pont; 2019. március 26-i SM [Az algériai kafala hatálya alá helyezett gyermek] ítélet, C-129/18, EU:C:2019:248, 51. pont).

29 Először is, a 2004/38 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének hátterét képező összefüggéseket illetően hangsúlyozni kell egyrészt, hogy mind az ezen irányelv 10. cikke szerint tartózkodási kártya, mind pedig az említett irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya olyan dokumentum, amelynek az uniós polgár valamely tagállam állampolgárságával nem rendelkező családtagjai általi birtoklása igazolja, hogy megilleti őket a tagállamok területén való tartózkodás és ezáltal a tagállamok területére történő beutazás joga.

30 Pontosabban, a 2004/38 irányelv 10. cikke szerinti kártya – amint az ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdéséből következik – a tagállamok által annak igazolására kiállított dokumentum, hogy az érintettek az említett irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében előírt, három hónapot meghaladó tartózkodáshoz való joggal rendelkeznek.

31 Ami a 2004/38 irányelv 20. cikke szerinti kártyát illeti, e dokumentumot a tagállamok e cikk (1) bekezdése szerint abban az esetben állítják ki, ha az érintettek az ezen irányelv 16. cikkének (2) bekezdésében szereplő huzamos tartózkodásra jogosultak.

32 Márpedig az említett irányelv (8) preambulumbekezdéséből, amelynek fényében ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdését értelmezni kell, az következik, hogy a tagállamok területére való beutazáshoz szükséges vízumkötelezettség alól mentesülnie kell az uniós polgár azon családtagjainak, akik már „rendelkeznek” tartózkodási kártyával. Ebből kitűnik tehát, hogy a 2004/38 irányelv rendelkezései szerinti tartózkodási kártya – akármilyen is legyen az – megszerzése indokolja azt, hogy ez utóbbi személyek mentesüljenek a vízumkötelezettség alól.

33 Másrészt a huzamos tartózkodás jogának megszerzése – amint az a 2004/38 irányelv 16. cikkének (2) bekezdéséből következik – attól a feltételtől függ, hogy a családtagok az érintett uniós polgárral jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban, ami szükségszerűen magában foglalja, hogy e tagállamban ezt megelőzően már három hónapot meghaladó tartózkodási joggal rendelkeztek.

34 A 2004/38 irányelv 20. cikkének (2) bekezdéséből ugyanígy kitűnik, hogy huzamos tartózkodási kártyát csak olyan személyeknek lehet kiadni, akik korábban uniós polgár családtagja számára kiállított tartózkodási kártyát szereztek.

35 Ebből következik, hogy valamely uniós polgár azon családtagjai, akik részére huzamos tartózkodási kártyát állítanak ki, szükségszerűen olyan személyek, akik uniós polgár családtagjai számára kiállított tartózkodási kártya jogosultjaiként korábban mentességet élveztek a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt vízumkötelezettség alól.

36 Másodszor, ami az ezen irányelv által követett célt illeti, meg kell jegyezni, hogy az – amint arra a Bíróság már rámutatott – az uniós polgároknak és valamely tagállam állampolgárságával nem rendelkező családtagjaiknak a letelepedésük szerinti tagállam társadalmába való fokozatos integrálódásának biztosítására irányul (lásd ebben az értelemben: 2011. december 21-i Ziolkowski és Szeja ítélet, C-424/10 és C-425/10, EU:C:2011:866, 38. és 41. pont; 2018. április 17-i B és Vomero ítélet, C-316/16 és C-424/16, EU:C:2018:256, 51. és 54. pont).

37 Márpedig e célkitűzéssel ellentétes az, hogy a huzamos tartózkodás jogának az uniós polgár családtagjai által történő megszerzése azon vízumkötelezettség alóli mentesség elvesztéséhez vezessen, amelyben e huzamos tartózkodási jog megszerzése előtt – uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya birtokosaiként – részesültek.

38 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása mentesíti a tagállamok területére való beutazáshoz szükséges vízumkötelezettség alól az olyan személyt, aki nem valamelyik tagállam állampolgára, de uniós polgár családtagja, és ilyen kártya jogosultja.

A második kérdésről

39 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ezen irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása akkor is mentesíti a vízumkötelezettség alól az uniós polgár e kártyával rendelkező családtagját, ha e kártyát a schengeni térség részét nem képező tagállam állította ki.

40 Rögtön hangsúlyozni kell, hogy – amint arra a főtanácsnok indítványának 38–40. pontjában rámutatott – a schengeni térségre alkalmazandó rendelkezések kifejezetten kimondják, hogy e rendelkezések nem érintik az uniós polgároknak és az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagjaiknak – a többek között a 2004/38 irányelvben biztosított – szabad mozgását.

41 E tekintetben meg kell állapítani, hogy ez az irányelv általános jelleggel, megkülönböztetés nélkül alkalmazandó valamennyi tagállamra, függetlenül attól, hogy azok a schengeni térség részét képezik-e, vagy sem.

42 Ami az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdését illeti, az semmilyen kifejezett utalást nem tartalmaz a schengeni térségre, sem a célból, hogy a tartózkodási kártyának az e térség részét képező tagállam általi kiállítását szabja az e rendelkezésben előírt vízummentesség feltételéül, sem pedig – fordítva – abból a célból, hogy kizárja az ilyen mentességből az említett térség részét nem képező tagállam által kiállított tartózkodási kártyával rendelkező személyeket.

43 Ebből következik, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt vízumkötelezettség alóli mentesség nem korlátozódik kizárólag az uniós polgár azon családtagjaira, akik a schengeni térség részét képező tagállam által kiállított tartózkodási kártya vagy huzamos tartózkodási kártya birtokosai.

44 Ezt az értelmezést a 2004/38 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének hátterét képező összefüggések is megerősítik.

45 Az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő „általános rendelkezések” előírják ugyanis, hogy ezen irányelvnek kedvezményezettjei mindazon uniós polgárok, akik olyan tagállamba utaznak, vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó családtagjaik.

46 Ebből a 2004/38 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének értelmezése céljából különösen az következik, hogy minden uniós polgár valamennyi családtagját megilleti az e rendelkezésben előírt vízummentesség. Márpedig az ilyen családtagok között az alapján való különbségtétel, hogy számukra mely tagállam állította ki a huzamos tartózkodási engedélyt, közülük egyeseket kizárna e mentességből, és így ellentétes lenne az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett, említett rendelkezéssel.

47 Következésképpen a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása akkor is mentesíti a vízumkötelezettség alól az uniós polgár e kártyával rendelkező családtagját, ha e kártyát a schengeni térség részét nem képező tagállam állította ki.

A harmadik kérdésről

48 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2004/38 irányelv 20. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az e cikk szerinti tartózkodási kártya birtoklása elégséges bizonyítékát képezi annak, hogy e kártya jogosultja uniós polgár családtagjának minősül, így az érintett

– anélkül, hogy további ellenőrzésre vagy igazolásra lenne szükség – jogosult valamely tagállam területére beutazni, és ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdése alapján mentesül a vízumkötelezettség alól.

49 E tekintetben többek között a 2004/38 irányelv 20. cikke (1) bekezdésének magából a szövegéből kiderül, hogy a tagállamok csak azoknak a személyeknek adhatnak ki huzamos tartózkodási kártyát, akik valamely uniós polgár családtagjának minősülnek.

50 Ebből következik, hogy a huzamos tartózkodási kártya valamely tagállam általi kiállítása magában foglalja, hogy e tagállam szükségszerűen előzetesen ellenőrizte, hogy az érintett személy rendelkezik-e ezzel a minőséggel.

51 Következésképpen az említett minőség további ellenőrzésének nincs helye.

52 Ezenkívül, amint azt a Bíróság már megállapította, a 2004/38 irányelv 10. cikke szerinti tartózkodási kártya kiállítása az érintett személy ezen irányelvre tekintettel fennálló ténybeli és jogi helyzetének formális megállapítását jelenti (lásd ebben az értelemben: 2011. július 21-i Dias ítélet, C-325/09, EU:C:2011:498, 48. pont; 2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet, C-202/13, EU:C:2014:2450, 49. pont; 2018. június 27-i Diallo és társai ítélet, C-246/17, EU:C:2018:499, 48. pont).

53 Analógia útján meg kell állapítani, hogy az említett irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya kiállítása szintén az érintett személy e dokumentumban megállapított helyzetének formális megállapítását jelenti.

54 Ebből következik, hogy a huzamos tartózkodási kártya önmagában alkalmas annak igazolására, hogy e kártya jogosultja uniós polgár családtagjának minősül.

55 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelv 20. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e cikk szerinti tartózkodási kártya birtoklása elégséges bizonyítékát képezi annak, hogy e kártya jogosultja uniós polgár családtagjának minősül, így az érintett – anélkül, hogy további vizsgálatra vagy igazolásra lenne szükség – jogosult valamely tagállam területére beutazni, és ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdése alapján mentesül a vízumkötelezettség alól.

A negyedik és ötödik kérdésről

56 Figyelembe véve a harmadik kérdésre adott választ, a negyedik és ötödik kérdést nem kell megválaszolni.

A költségekről

57 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004.**

április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása mentesíti a tagállamok területére való beutazáshoz szükséges vízumkötelezettség alól az olyan személyt, aki nem valamelyik tagállam állampolgára, de uniós polgár családtagja, és ilyen kártya jogosultja.

2) **A 2004/38 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 20. cikke szerinti huzamos tartózkodási kártya birtoklása akkor is mentesíti a vízumkötelezettség alól az uniós polgár e kártyával rendelkező családtagját, ha e kártyát a schengeni térség részét nem képező tagállam állította ki.**

3) **A 2004/38 irányelv 20. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e cikk szerinti tartózkodási kártya birtoklása elégséges bizonyítékát képezi annak, hogy e kártya jogosultja uniós polgár családtagjának minősül, így az érintett – anélkül, hogy további vizsgálatra vagy igazolásra lenne szükség – jogosult valamely tagállam területére beutazni, és ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdése alapján mentesül a vízumkötelezettség alól.**

Prechal Rossi Malenovský

Biltgen Wahl

Kihirdetve Luxembourgban, a 2020. június 18-i tárgyaláson.

A. Calot Escobar
hivatalvezető

A. Prechal
a harmadik tanács elnöke